

Primož Dolenc, Suzana Laporšek

Obdavčitev dela in zaposlenost v državah OECD in Sloveniji

POVZETEK: Članek obravnava značilnosti obdavčitve dela in zaposlenosti v državah OECD in Sloveniji ter analizira učinek davčnega primeža na zaposlenost. Države OECD imajo progresivni davčni primež, saj le-ta narašča z višino dohodka, zaradi olajšav pa je ta nižji pri družinah z dvema otrokoma (v primerjavi s samsko osebo pri isti ravni plače). Glede na stopnje zaposlenosti in brezposelnosti lahko države OECD razvrstimo v dve skupini. Prva skupina beleži nizko stopnjo zaposlenosti in visoko stopnjo brezposelnosti ter visok davčni primež, medtem ko ima druga skupina držav obratne značilnosti. Negativni učinek davčnega primeža na zaposlenost v državah OECD je potrdila tudi panelna regresijska analiza. Slovenija sodi med države z visokim davčnim primežem, za katere je še posebej pomembno, da nadaljujejo z zniževanjem davčnega primeža.

KLJUČNE BESEDE: davčni primež, zaposlenost, ekonomska politika, OECD, Slovenija.

1 Uvod

Vpliv davčnega primeža – mere razlike med neto plačo zaposlenega in celotnimi stroški dela – na zaposlenost je v zadnjih letih predmet številnih razprav (OECD 2008). Z ustvarjanjem vrzeli med celotnimi stroški dela in realnimi dohodki iz dela oziroma plačami povišanje davkov na dohodke iz dela (v razmerah nepopolno fleksibilnega trga dela) vodi do zmanjšanja povpraševanja po delu in zaposlenosti ter posledično do povišanja brezposelnosti (Vodopivec 2005).¹ Mnoge študije so pokazale negativno povezanost med davčno obremenitvijo dela in zaposlenostjo, pri čemer je obseg, do katerega se povečanje davčnega primeža odrazi v zmanjšanju zaposlenosti, odvisen od institucionalnih značilnosti individualnih trgov dela (glej Alesina in Perotti 1997; Nickell in Layard 1999; Daveri in Tabellini 2000; Nickell 2003; Belot in van Ours 2004; Bassanini in Duval 2006; Góra in dr. 2006; OECD 2006).

V zadnjih letih je večina držav članic Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (angl. *Organisation for Economic Co-operation and Development*, v nadaljevanju OECD) in Evropske unije (v nadaljevanju EU) pričela zmanjševati davčno

1. Višja obdavčitev dela znižuje denarne tokove, ki pripadajo lastnikom podjetja, in prek tega tudi vrednost lastniškega kapitala podjetja (glej Stubelj 2010).

obremenitev dohodkov iz dela z namenom ublažitve brezposelnosti, ustvarjanja novih delovnih mest in izboljšanja splošne gospodarske situacije (OECD 2006; European Commission 2005). Države OECD so tako v obdobju 2000–2009 davčni primež za samsko osebo brez otrok s 67 % povprečne plače v povprečju znižale za 1,9 odstotnih točk, znižanje pa je bilo še večje pri enostarševskih družinah s 67 % povprečne plače (– 3,2 odstotne točke) in družinah z enim zaposlenim staršem s povprečno plačo (– 2,5 odstotne točke). Upad v davčnem primežu je bil višji med državami OECD, ki so prav tako članice EU. V Sloveniji se je davčni primež za samsko osebo brez otrok s 67 % povprečne plače v enakem obdobju znižal za 0,7 odstotne točke, v letu 2009 pa je upadel še za dodatnih 0,6 odstotne točke kot rezultat odprave davka na izplačane plače in uvedbe diferencirane višine splošne olajšave pri dohodnini v letu 2008. Za družine z enim zaposlenim je znižanje doseglo – 1,8 odstotne točke. Davčni primež in stopnja brezposelnosti sta v večini držav članic EU v primerjavi z državami OECD, ki niso članice EU, še vedno precej višja, tudi zaradi nefleksibilnosti trga dela v nekaterih evropskih državah.

Namen članka je prikazati značilnosti obremenitve stroškov dela z davki in prispevki (po različnih tipih družin in ravneh dohodka) ter zaposlenosti v državah OECD² in Sloveniji in ugotoviti, kakšen je vpliv davčnega primeža na zaposlenost v državah OECD. Analiza temelji na podatkih iz obdobja pred globalno finančno krizo, in sicer obsega obdobje med letoma 2000 in 2008.

Članek je razdeljen na šest poglavij. Uvodnemu poglavju sledi kratek pregled dose-danjih empiričnih študij o učinku obdavčitve prihodkov iz dela na zaposlovanje, temu pa predstavitev metodologije in podatkov v tretjem poglavju. Četrto poglavje podrobno obravnava značilnosti davčnega primeža ter stopenj zaposlenosti in brezposelnosti v državah OECD in Sloveniji. Peto poglavje služi panelni regresijski analizi povezanosti med davčnim primežem in zaposlenostjo. Šesto poglavje zaključuje prispevek s povzetkom temeljnih spoznanj in podaja ustrezna priporočila politikam.

2 Pregled empiričnih študij na področju obdavčitve dela

V skladu s klasično teorijo trga dela zvišanje davčnega primeža prikažemo s premikom krivulje povpraševanja po delu levo navzdol. Bolj kot je krivulja ponudbe dela (in/ali krivulja povpraševanja po delu) elastična, večji je negativni učinek davčnega primeža na zaposlenost (glej World Bank 2005).

Makroekonomske študije odnosa med davčnim primežem in zaposlenostjo temeljijo na različnih panelnih podatkovnih bazah in ekonometričnih modelih z mero zaposlenosti kot odvisno spremenljivko, različnimi merami davčne obremenitve dela kot pojasnjevalnimi spremenljivkami in skupino kontrolnih spremenljivk (kot so bruto domači proizvod – v nadaljevanju BDP, stopnja inflacije, standardne institucije trga dela itd.). Kljub razlikam v strukturi ekonometričnih modelov večina študij kaže na negativno povezanost med davčnim primežem in zaposlenostjo. Kratek opis strukture

2. V analizi držav OECD nismo upoštevali Čila in Slovenije, saj sta ti državi postali članici OECD leta 2010.

in rezultatov nekaterih od študij najdemo v de Haan in dr. (2003), Nickell (2003) in OECD (2006), nekaj pa jih na kratko predstavljamo v nadaljevanju.

Nickell in Layard (1999) sta na vzorcu 20 držav OECD v obdobju 1983–1994 pokazala, da se znižanje povprečne davčne obremenitve za 5 odstotnih točk odrazi v znižanju stopnje brezposelnosti za 13 %. Nadalje je Nickell (2003) pokazal, da povišanje davčnega primeža za 10 % zniža ponudbo dela delovno aktivnega prebivalstva za približno 1–3 %. Na podlagi primerjave treh držav celinske Evrope (Francija, Nemčija in Italija) z Združenimi državami Amerike Nickell (2003) tudi pokaže, da razlika v davčnem primežu med državami (ki znaša 16 odstotnih točk) pojasni približno eno četrtno celotne razlike v stopnji zaposlenosti med državami. Preostala razlika v stopnji zaposlenosti je rezultat razlik v sistemih socialne varnosti in v drugih institucijah trga dela.

Daveri in Tabellini (2000) trdita, da je negativen učinek obdavčitve dela na zaposlenost in rast predvsem evropski pojav. V empirični študiji na vzorcu 14 industrijskih držav OECD v obdobju 1965–1991 sta namreč pokazala, da dvig stopnje efektivne obdavčitve dela za skoraj 10 odstotnih točk v Evropi povzroči zvišanje stopnje brezposelnosti za 4 odstotne točke. Še več, dvig obdavčitve dela je prav tako povezan z znižanjem stopnje rasti za približno 0,4 odstotne točke na letni ravni in s približno eno tretjino opazovanega znižanja rasti v letih 1965–1975 in 1976–1991.

Podobne ugotovitve sporočajo tudi študije na vzorcu držav članic EU. Góra in dr. (2006) so na primer pokazali na negativne učinke davčnega primeža na rast zaposlenosti v osmih novih državah članicah EU (v nadaljevanju NMS) in izpostavili, da davčni primež bolj prizadene zaposlenost nizkokvalificiranih delavcev. Vörk in dr. (2007) so potrdili negativne učinke davčnega primeža na ponudbo delovne sile in stopnjo zaposlenosti v NMS-8. Škodljive učinke visokega davčnega primeža in/ali neprimerne sistema nadomestil za brezposelnost na trg dela je v svoji študiji na vzorcu 10 osrednjih in vzhodnih NMS potrdil tudi Behar (2009).

Čeprav večina študij potrjuje negativen učinek davčnega primeža na zaposlenost, je obseg, do katerega se povišanje davčnega primeža odrazi v znižanju stopnje zaposlenosti, odvisen tudi od institucionalnih značilnosti posameznih trgov dela (kot so fleksibilnost trga dela, struktura sistema določanja plač, zakonske določbe na področju minimalnih plač, nadomestil za brezposelnost in socialnih transferjev, sistem socialnega varstva, raven znanj in spretnosti delovne sile, porazdelitev davčnega bremena med delodajalci in zaposlenimi, progresivnost davkov ter druge politike in institucije na trgu dela). Vendar so tovrstne študije tudi predmet številnih kritik, in sicer zaradi pomanjkljivosti v podatkih in empiričnih modelih, na katerih slonijo (glej na primer Blanchard 2006).

3 Metodologija in podatki

Značilnosti obdavčitve dela ter stopenj zaposlenosti in brezposelnosti v državah OECD in Sloveniji analiziramo z uporabo opisnih statistik.

Da bi preverili, ali med opazovanimi državami OECD obstajajo homogene skupine, ter ocenili njihove značilnosti, smo uporabili hierarhično metodo razvrščanja na

osnovi Wardove metode in kvadrata evklidske razdalje. Pri razvrščanju smo uporabili spremenljivki stopnja brezposelnosti in stopnja zaposlenosti v letu 2009. Skupine so bile določene s pomočjo dendograma.

Nazadnje smo preverili, ali lahko razlike v davčnem primežu pojasnijo razlike v stopnji zaposlenosti in brezposelnosti med državami. Za regresijsko analizo smo izbrali panelno regresijsko analizo z metodo popravljenih standardnih napak (angl. *panel corrected standard method*), s čimer smo kontrolirali sočasne korelacijske napake in napake heteroskedastičnosti panela. Beck in Katz (1995) to metodo predlagata tudi v primeru, ko je v panelu več držav kot pa letnih opazovanj. Analizo smo opravili na vzorcu 28 držav članic OECD (zaradi pomanjkanja podatkov smo izključili Luksemburg in Islandijo) med letoma 2000 in 2008. Ocenili smo naslednji regresijski model:

$$ER_{i,t} = \alpha + \beta \cdot TW_{i,t} + \Pi \cdot \text{makroekonomska kontrolna matrika}_{i,t} + e_{i,t}$$

kjer je ER – stopnja zaposlenosti (15–64 let) v sektorjih B-N,³ TW – davčni primež (pri obravnavanih tipih družin in ravneh dohodka), makroekonomska kontrolna matrika (vključuje BDP na prebivalca, stopnjo inflacije, indeks varovanja zaposlitve – v nadaljevanju EPL), e – napaka, i – država in t – čas.

Empirična analiza obdavčitve dela in njenih potencialnih učinkov na zaposlenost v državah OECD sloni na podatkih, pridobljenih iz uradnih poročil in podatkovne baze OECD (OECD 2008, 2009a, b, c, d in 2010; OECD.Stat 2010). Dodatni podatki za Slovenijo so bili preračunani na podlagi podatkov, dostopnih v podatkovni bazi in poročilih Statističnega urada Republike Slovenije (2009a, b, c).

Podatki o obremenitvi dela so preračunani na podlagi metodologije OECD, in sicer za delavca, zaposlenega v proizvodnem sektorju B-N. V analizo smo vključili tri tipe družin pri različnih ravneh bruto plač, in sicer samsko osebo brez otrok s 67 %, 100 % in 167 % povprečne plače, enostarševsko družino z dvema otrokoma in 67 % povprečne plače ter družino z dvema otrokoma in enim zaposlenim staršem s povprečno plačo.

V nadaljnji analizi se osredotočamo na odnos med davčnim primežem in zaposlenostjo na strani povpraševanja po delu, medtem ko učinkov dejavnikov na strani ponudbe dela in drugih institucij na trgu dela (na primer minimalna plača, večšine in znanja, zakonske določbe na področju varovanja zaposlitve itd.) ne obravnavamo podrobno.

3. V skladu s Standardno klasifikacijo dejavnosti (2008) dejavnosti B-N nadomeščajo dejavnosti C-K, ki so po metodologiji OECD osnova za preračun davčnega primeža. Med dejavnosti B-N sodijo rudarstvo (B), predelovalne dejavnosti (C), oskrba z električno energijo, plinom in paro (D), oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki, saniranje okolja (E), gradbeništvo (F), trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (G), promet in skladiščenje (H), gostinstvo (I), informacijske in komunikacijske dejavnosti (J), finančne in zavarovalniške dejavnosti (K), poslovanje z nepremičninami (L), strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (M) ter druge raznovrstne poslovne dejavnosti (N) (Statistični urad Republike Slovenije 2010).

4 Značilnosti obdavčitve dela ter zaposlenosti

4.1 Obdavčitev dela

Stopnje davčnega primeža⁴ za različne skupine delavcev (glede na raven bruto plače in tip družine), zaposlenih v dejavnostih B-N, se med državami OECD močno razlikujejo, tako zaradi razlik v gospodarskem razvoju ter ekonomskem in političnem sistemu kot tudi zaradi različnega razumevanja pojma socialne države. Davčni primež samske osebe brez otrok s 67 % povprečne plače v letu 2009 tako presega 45 % v Franciji, na Madžarskem, v Nemčiji in Belgiji, nižji od 20 % pa je na Novi Zelandiji ter v Koreji in Mehiki. Povprečna stopnja obdavčitve tega delavca v državah OECD v letu 2009 znaša 32,5 %, kar je eno odstotno točko nižje od povprečja v letu 2008. Vse države OECD imajo progresivni davčni primež, kar pomeni, da stopnja obdavčitve dela narašča z naraščanjem osebnega dohodka oziroma bruto plače. Namreč, povprečni davčni primež samske osebe s povprečno plačo v državah OECD v letu 2009 znaša 36,5 %, obdavčitev samske osebe s 167 % povprečne plače pa 41,1 % (glej tabelo 1). Na ta način so zaščiteni delavci z nizkimi dohodki, saj se višja obdavčitev prevrne na zaposlene z višjimi dohodki.⁵

Povprečna obdavčitev dela je nižja pri družinah (pri enaki ravni povprečne plače), saj so te upravičene do olajšav za vzdrževane družinske člane. Davčni primež za enostarševsko družino z dvema otrokoma in 67 % povprečne plače tako sega od – 16,5 % na Novi Zelandiji do 26,8 % v Franciji, v povprečju pa je za 15,5 odstotne točke nižji od davčnega primeža za samsko osebo brez otrok pri enaki ravni povprečne plače. Prav tako je pri družinah z enim zaposlenim staršem s povprečno plačo zaradi prejemanja družinskih olajšav in ugodnejše davčne obravnave davčni primež v vseh državah OECD (z izjemo Grčije) nižji (glej tabelo 1). Olajšave se gibljejo med 33,8 % (Nova Zelandija) in 3,7 % (Japonska) za enostarševske družine s 67 % povprečne plače ter med 17,9 % (Nova Zelandija) in 2,5 % (Japonska) za družine z enim zaposlenim staršem s povprečno plačo. Povprečna stopnja olajšav za enostarševske družine tako znaša 10,8 %, kar je dvakrat več kot olajšave za družine z enim zaposlenim staršem.

V Sloveniji je davčni primež na delavca v proizvodnem sektorju (samskega in brez otrok) s 67 % povprečne plače v Sloveniji v letu 2009 znašal 39,7 %, kar je 0,6 odstotne točke manj kot leto prej. Med novimi državami članicami EU se Slovenija po višini davčnega primeža uvršča v sam vrh, saj je v letu 2008 zabeležila (skupaj z Litvo) drugo najvišjo obdavčitev dela takoj za Madžarsko. Davčni primež je nižji za družine, in sicer je ta v letu 2009 za enostarševske družine z dvema otrokoma in 67 % povprečne plače znašal 33,7 %, za družine z enim zaposlenim staršem s povprečno plačo pa 35,1 %.

4. Davčni primež izračunamo z obrazcem:

$$\text{davčni primež} = \frac{\text{dohodnina} + \text{prispevki delodajalca in delojemalca za socialno varnost} + \text{davek na izplačane plače}}{\text{celotni stroški delodajalca z zaposlenim}}$$

5. Značilnosti progresivnosti obdavčitve dela v državah OECD in Sloveniji po letu 1991 so predstavljene tudi v Kosi in Bojnec (2009).

Tabela 1: Davčni primež (po različnih ravneh bruto plače in tipih družin) ter stopnje zaposlenosti in brezposelnosti v državah OECD in Sloveniji, 2009 (v %).

% povprečne plače	samska oseba, 0 otrok			samska oseba, 2 otroka	družina, en zaposleni, 2 otroka	stopnja zaposlenosti (15–64 let)	stopnja brezposelnosti (15–64 let)
	67 %	100 %	167 %	67 %	100 %		
Avstralija	20,7	26,7	32,6	– 7,5	14,1	72,0	5,6
Avstrija	43,3	47,9	50,1	26,4	36,6	71,6	4,8
Belgija	48,9	55,2	60,5	33,7	38,8	61,6	7,9
Kanada	26,3	30,8	32,9	– 7,7	18,3	70,0	8,3
Češka	38,6	41,9	44,6	15,0	20,5	65,4	6,7
Danska	37,7	39,4	48,6	13,2	28,8	75,7	6,0
Finska	37,0	42,4	48,2	25,4	37,0	68,7	8,2
Francija	45,2	49,2	53,1	36,8	41,7	64,2	9,5
Nemčija	46,0	50,9	53,0	31,3	33,7	70,9	7,5
Grčija ¹	36,8	41,5	46,2	36,0	41,7	61,2	9,5
Madžarska	46,3	53,4	58,4	30,1	43,7	55,4	10,0
Islandija	22,7	28,3	32,7	4,9	8,6	78,3	7,2
Irska	22,5	28,6	39,1	– 9,5	11,7	61,8	11,9
Italija	43,0	46,5	51,5	25,0	35,7	57,5	7,7
Japonska	27,8	29,2	32,3	21,5	23,7	70,0	5,1
Koreja	17,0	19,7	21,9	16,4	17,2	63,8*	3,6
Luksemburg	27,4	34,0	41,4	0,3	11,2	65,2	5,4
Mehika	11,8	15,3	20,8	11,8	15,3	59,9*	5,5
Nizozemska	33,3	38,0	41,8	11,3	29,7	77,0	3,4
Nova Zelandija	15,6	18,4	24,9	– 16,5	0,6	74,9*	6,1
Norveška	34,0	37,4	43,0	20,6	30,6	76,4	3,1
Poljska	33,0	34,0	34,9	28,4	28,4	59,3	8,2
Portugalska	32,3	37,2	43,0	20,6	26,3	66,3	9,6
Slovaška	34,3	37,6	40,1	21,2	22,7	60,2	12,0
Španija	34,2	38,2	41,6	28,4	32,3	59,8	18,0
Švedska	41,2	43,2	50,9	32,8	37,5	72,2	8,3
Švica	26,3	29,3	33,6	11,4	17,2	79,2	4,4
Turčija ²	35,2	37,5	40,4	34,0	36,2	44,3	12,6
Velika Britanija	29,2	32,5	37,0	8,9	26,4	69,9	7,6
ZDA	26,9	29,4	34,6	4,2	13,7	70,9*	9,3

Slovenija	39,7	42,2	47,1	33,7	35,1	67,5	5,9
aritm. povprečje ³	32,5	36,4	41,1	16,9	26,0	66,7	7,8
standardni odklon ³	9,6	10,0	10,0	14,7	11,3	8,1	3,2
koeficient variacije ³	0,30	0,27	0,24	0,87	0,44	0,12	0,41
mediana ³	33,7	37,5	41,5	20,6	27,4	67,5	7,8
povprečni mejni davčni primež	43,0	45,9	48,0	45,9	45,6		

Opombe:

¹ Podatki o povprečni plači v Grčiji precenjujejo dejanske bruto prihodke zaposlenih, ker vključujejo olajšave, povezane z zakonsko zvezo in otroki, ki pa niso dostopne vsem družinam.

² Podatki o plačah izhajajo iz stare definicije povprečnega delavca (ISIC D, rev. 3).

³ Preračunani parametri ne vključujejo podatkov za Slovenijo.

* Podatek za leto 2008.

Viri: OECD.Stat, 2010; OECD, 2010; lastni izračun.

V večini držav OECD davčni primež sestavljajo davek na osebni dohodek in prispevki za socialno varnost, ki jih plačajo tako delojemalci kot delodajalci. Nekaj držav (Madžarska, Avstrija, Švedska in Avstralija) pozna tudi davek na izplačane plače, katerega višina se giblje med 1,6 % na Madžarskem do 6,0 % v Avstraliji. Analiza strukture davčnega primeža razkriva, da pretežni del celotnega davčnega primeža pri vseh ravneh bruto plač in tipih družin predstavljajo prispevki za socialno varnost, pri čemer so ti višji v evropskih (EU) državah OECD.⁶ Med obravnavanimi državami le Avstralija in Nova Zelandija prispevkov za socialno varnost ne odmerjata delojemalcem, ti prispevki so zelo nizki tudi v Islandiji (0,2 %) in Mehiki (1,4%). Prispevki za socialno varnost so ponavadi odmerjeni po enotni stopnji ne glede na višino dohodkov zaposlenega, večina držav pa uporablja tudi t. i. kapico na socialne prispevke (tj. zgornjo mejo obremenitve plač s prispevki), bodisi pri celotnih prispevkih bodisi pri prispevkih delodajalcev ali delojemalcev. Praviloma je kapica postavljena pri dohodkih, ki presegajo 167 % povprečne plače (glej OECD 2009e). V Sloveniji kapico uporabljamo le pri obračunu prispevkov samostojnih podjetnikov.

Mnoge države EU so s ciljem spodbuditi povpraševanje po delu že znižale visoke stopnje prispevkov (predvsem delodajalcev) za socialno varnost. Nekaterе države (Belgija, Francija, Grčija, Nizozemska, Španija, Irska, Velika Britanija) so pri tem ciljale na določene, pretežno prikrajšane skupine ljudi (nizko usposobljeni delavci z nizkimi prihodki), druge (Nemčija, Avstrija) pa so sprejele ukrepe znižanja stopenj prispevkov za vse skupine delavcev (European Commission 2007). V letu 2009 se tako delež vseh prispevkov za socialno varnost v davčnem primežu v EU giblje od 52 % pri 167 % povprečni plači do 70 % pri 67 % povprečni plači. Od tega pravila odstopa Danska,

6. Razlike v višini prispevkov delojemalcev in delodajalcev med skupinama držav EU in ne-EU OECD niso statistično značilne.

ki beleži najvišji delež davka na osebni dohodek v davčnem primežu ter hkrati zelo nizek delež socialnih prispevkov.⁷

Razlike v strukturi davčnega primeža pridejo še posebej do izraza pri obravnavi družin. Koeficient variacije davka na osebni dohodek tako znaša 1,6 v primeru enostarševske družine s 67 % povprečne plače in 0,9 v primeru družine z enim zaposlenim staršem s povprečno plačo, medtem ko se relativna variabilnost davka na osebni dohodek pri samskih osebah giblje med 0,4 in 0,6. Koeficient variacije socialnih prispevkov je stabilen v vseh obravnavanih primerih (okrog 0,5). S tem je povezana tudi variabilnost davčnega primeža med državami, ki je najvišja v primeru enostarševske družine s 67 % povprečne plače. To kaže, da so razlike v zakonskih predpisih obdavčitve dela med državami večje v primeru enostarševskih družin.

V zadnjem desetletju smo priča postopnemu zniževanju davčnega primeža v državah OECD. V obdobju 2000–2009 se je davčna obremenitev pri samskih osebah brez otrok (pri različnih ravneh plač) v povprečju znižala za 1,5–2 odstotni točki, pri obravnavanih družinah pa za 3 odstotne točke; znižanje je bilo večje med državami EU OECD. V veliki meri je bil upad davčnega primeža posledica sprememb v višini davkov na osebne dohodke (OECD 2008). V Sloveniji je upad davčnega primeža po letu 2004 posledica sprememb v zakonodaji, in sicer zmanjšanja števila davčnih razredov in mejnih stopenj davka na osebne dohodke v letih 2004 in 2007, povišanja davčnih olajšav v letu 2008⁸ ter opustitve davka na izplačane plače v letu 2009. Kot rezultat teh ukrepov se je davčni primež leta 2009 v primerjavi z letom 2006 znižal za 4,2 % za samske osebe s 67 % povprečne plače, za 7 % za osebe s 100 % povprečne plače, za 9 % za osebe s 167 % plače in za približno 4 % za obravnavane družine. A ne glede na znižanje v davčnem primežu je bila obdavčitev dela v Sloveniji v obdobju 2000–2009 vseskozi nad povprečjem držav OECD. Glede na ekonometrične študije se bo nadaljnje znižanje davčnega primeža odrazilo v pozitivnih učinkih tako na povpraševanje po delu kot na ponudbo delovne sile. Usmerjeno zniževanje obdavčitve delavcev z nizkimi plačami je lahko upravičeno kot alternativa nizkim proračunskim stroškom (OECD 2009b, c).

Povprečni mejni davčni primež, ki izraža znesek posrednih in neposrednih davkov ter prispevkov iz naslova plač na dodatno enoto stroškov dela (tj. bruto plače), v državah OECD v letu 2009 za samsko osebo brez otrok s 67 % povprečne plače znaša 43,0 % ter se povečuje s povečevanjem višine bruto plače. Najvišji mejni davčni primež dosega

-
7. Značilnost skandinavskega modela države blaginje je, da se pretežni del socialne varnosti financira iz davkov, in ne iz prispevkov.
 8. S spremembo Zakona o dohodnini-1 v letu 2004 je prišlo do zmanjšanja števila davčnih razredov (s šest na pet), znižanja najnižje davčne stopnje s 17 na 16 % ter povišanja splošnih olajšav za vse davkoplačevalce (s 1474 EUR na 2355 EUR). Leta 2007 je ponovna sprememba Zakona o dohodnini-2 pet davčnih razredov (od 16 do 50 %) nadomestila s tremi davčnimi razredi (16, 27 in 41 %), s čimer se je zmanjšalo davčno breme za delavce z visokimi plačami. Leta 2008 je vlada zvišala raven splošnih in posebnih davčnih olajšav (s čimer je znižala davčno breme, še posebej za tiste z nižjimi dohodki) ter znižala in poenostavila obstoječe posebne olajšave.

Belgija (71,3 %) in Francija (63,2 %), najnižjega pa Mehika (17,5 %) in Koreja (19,3 %). Tako kot v državah OECD tudi v Sloveniji stopnje mejnega davčnega primeža rastejo progresivno z rastjo plač. Mejna vrednost davčnega primeža za samsko osebo brez otrok s 67 % povprečne plače znaša 44,0 %, za samsko osebo s 167 % povprečnega primeža pa že 60,4 %. Enostarševske družine in družine z enim zaposlenim beležijo nižje mejne stopnje; v letu 2009 ta znaša 43,5 % (glej tabelo 1).

V nadaljevanju analize nas je zanimalo, ali prihaja do razlik v davčnem primežu med državami OECD, ki niso članice EU, in tistimi, ki so hkrati tudi del EU. Kot je razvidno iz tabele 2, imajo države ne-EU OECD statistično značilno nižji davčni primež kot države EU OECD, in to pri vseh obravnavanih ravneh bruto plač in tipih družin. Razlike med skupinama držav so prav tako statistično značilne v mejnem davčnem primežu (razen v primeru družine z enim zaposlenim staršem s povprečno plačo).

Tabela 2: Primerjava evropskih (EU) in ne-EU držav OECD glede na povprečni in mejni davčni primež (po različnih ravneh bruto plače in tipih družin), 2009 (v %).

Tip družine	samska oseba, 0 otrok			samska oseba, 2 otroka	družina, en zaposleni, 2 otroka
	Kazalec/% povprečne plače	67 %	100 %	167 %	67 %
Povprečni davčni primež					
1 države EU OECD (n = 19)	37,4	41,7	46,5	21,9	30,8
2 države ne-EU OECD (n = 11)	24,0	27,5	31,8	8,5	17,8
t-test (p)	4,914 (0,000)	5,159 (0,000)	5,547 (0,000)	2,634 (0,014)	3,594 (0,001)
Mejni davčni primež					
1 države EU OECD (povprečje, n = 19)	49,4	51,7	53,1	51,8	48,0
2 države ne-EU OECD (povprečje, n = 11)	31,1	35,9	39,1	35,7	41,5
t-test (p)	4,950 (0,000)	4,789 (0,000)	3,909 (0,001)	3,406 (0,002)	1,269 (0,182)

Vir: Tabela 1; lastni izračun.

4.2 Davčni primež in zaposlenost

Z analizo smo ugotovili, da se države OECD ne razlikujejo zgolj v davčni obremenitvi dela, temveč tudi v stopnjah zaposlenosti in brezposelnosti. Da bi ocenili odnos med davčnim primežem ter stopnjami zaposlenosti in brezposelnosti, smo opravili bivariatno analizo povezanosti. Kot je razvidno iz tabele 3, rezultati bivariatne analize kažejo smer povezanosti med davčnim primežem in stopnjo brezposelnosti (pozitivna smer) ter davčnim primežem in stopnjo zaposlenosti (negativna povezava), a ker rezultati povezanosti niso statistično značilni pri sprejemljivi (tj. petodstotni) stopnji značilnosti

(razen v primeru družin), ne moremo z gotovostjo potrditi obstoja povezanosti med davčnim primežem in stopnjo zaposlenosti oziroma brezposelnosti.

Tabela 3: Vrednosti Pearsonovih koeficientov povezanosti med davčnim primežem (po različnih tipih družin in ravnih obravnavanih plač), stopnjo zaposlenosti in stopnjo brezposelnosti, leto 2009.

Davčni primež za	samsko osebo, 0 otrok			samsko osebo, 2 otroka	družino, en zaposleni, 2 otroka
	67 %	100 %	167 %	67 %	100 %
% povprečne plače	67 %	100 %	167 %	67 %	100 %
stopnja zaposlenosti (15–64 let)	– 0,215	– 0,215	– 0,173	– 0,431*	– 0,363*
stopnja brezposelnosti (15–64 let)	0,238	0,245	0,242	0,268	0,258

*Statistično značilno pri 5% stopnji značilnosti.

Viri: Tabela 1; lastni izračun.

Obstoj povezanosti smo zato ponovno preverili z uporabo hierarhične metode razvrščanja, s katero smo določili dve skupini držav OECD, ki so si podobne glede na stopnjo zaposlenosti in brezposelnosti v letu 2009.⁹ Kot je razvidno iz tabele 4, se v prvo skupino uvrščajo države z nižjim davčnim primežem (davčni primež je nižji pri vseh ravnih plač in tipih družin), za katere je značilna visoka stopnja zaposlenosti in nizka stopnja brezposelnosti. Nasprotno ima druga skupina držav višji davčni primež ter visoko stopnjo brezposelnosti in nizko stopnjo zaposlenosti. Ti statistično značilni empirični rezultati potrjujejo obstoj povezanosti med davčnim primežem in zaposlenostjo, saj nizek davčni primež ustreza nizki stopnji brezposelnosti in visoki stopnji zaposlenosti ter obratno. Rezultati so primerljivi z rezultati drugih empiričnih študij na vzorcu držav OECD (na primer Nickell in Layard 1999; Nickel 2003; Daveri in Tabellini 2000; Dolenc in Vodopivec 2005; Bassanini in Duval 2006 itd.).

9. Uporabljene spremenljivke smo standardizirali, da bi se izognili vplivu različnih povprečij na relativno pomembnost spremenljivk.

Tabela 4: Značilnosti dveh skupin držav OECD, razvrščenih po Wardovi hierarhični metodi razvrščanja (po stopnji zaposlenosti in brezposelnosti), 2009 (v %).

Tip družine	samska oseba, 0 otrok			samska oseba, 2 otroka	družina, en zaposleni, 2 otroka
	67 %	100 %	167 %		
Skupina ¹ /% povprečne plače	67 %	100 %	167 %	67 %	100 %
Povprečni davčni primež					
Skupina 1 aritm. povprečje (n = 19)	29,6	33,4	38,2	11,8	22,1
Skupina 2 aritm. povprečje (n = 11)	37,4	41,7	46,3	25,9	32,7
t-test (p)	- 2,295 (0,029)	- 2,368 (0,025)	- 2,295 (0,029)	- 2,813 (0,009)	- 2,703 (0,012)
Slovenija	39,7	42,2	47,1	33,7	35,1

Opombe:

¹ V skupino 1 so se uvrstile Avstralija, Avstrija, Češka, Danska, Finska, Islandija, Japonska, Kanada, Koreja, Luksemburg, Mehika, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Nova Zelandija, Švedska, Švica, Velika Britanija in Združene države Amerike.

Skupina 2 obsega Belgijo, Francijo, Grčijo, Irsko, Italijo, Madžarsko, Poljsko, Portugalsko, Slovaško, Španijo in Turčijo.

Viri: Tabela 1; lastni izračun.

Na podlagi Wardove metode razvrstitve držav v skupine smo oblikovali diskriminantno funkcijo. Ta ima za samske osebe brez otrok s 67 % povprečne plače naslednjo obliko:

$$\hat{Z} = 5,256 + 0,046TW + 0,247UR - 0,130ER$$

Opomba: Presečna vrednost Z je 0. Države s pozitivno vrednostjo Z imajo visok davčni primež, visoko stopnjo brezposelnosti in nizko stopnjo zaposlenosti obratno.

Legenda: TW – davčni primež za samsko osebo brez otrok s 67 % povprečne plače, UR – stopnja brezposelnosti, ER – stopnja zaposlenosti.

Države z nizkim davčnim primežem ter posledično visoko stopnjo zaposlenosti in nizko stopnjo brezposelnosti beležijo negativno vrednost diskriminantne funkcije, medtem ko države z visokim davčnim primežem beležijo pozitivno vrednost diskriminantne funkcije. Delitev diskriminantne funkcije države OECD deli v enake skupine kot metoda razvrščanja z izjemo Finske, Češke in Nemčije.¹⁰

Diskriminantno analizo smo prav tako opravili za oba tipa družin (glej enačbi 3 in 4). Tudi obe diskriminantni funkciji države OECD uvrščata v enake skupine kot Wardova metoda razvrščanja (z izjemo Finske, Češke, Nemčije, Švedske in Mehike, ki se glede na diskriminantne vrednosti uvrščajo na mejo obeh skupin). To pomeni, da se verjetnost, da bo država uvrščena med države z visokim davčnim primežem in nizko

10. Vrednosti diskriminantne funkcije za Češko (0,20), Finsko (0,07) in Nemčijo (0,03) ležijo na meji obeh skupin držav.

stopnjo zaposlenosti, povečuje s poviševanjem obdavčitve dela (ki glede na teoretična in empirična pričakovanja povzroča nižanje zaposlenosti in poviševanje brezposelnosti, kar verjetnost še povečuje). Vendar pa vzročnost ni izrazita.

Diskriminantni funkciji za oba tipa družin:

$$\hat{Z} = 5,143 + 0,026TW_{67-2} + 0,266UR - 0,114ER$$

$$\hat{Z} = 4,910 + 0,037TW_{100-2} + 0,261UR - 0,118ER$$

Opomba: Presečna vrednost Z je 0. Države s pozitivno vrednostjo Z imajo visok davčni primež, visoko stopnjo brezposelnosti in nizko stopnjo zaposlenosti ter obratno.

Legenda: TW_{67-2} – davčni primež za enostarševsko družino z dvema otrokoma in s 67 % povprečne plače, TW_{100-2} – davčni primež za družino z dvema otrokoma in enim zaposlenim staršem s 100 % povprečne plače, UR – stopnja brezposelnosti, ER – stopnja zaposlenosti.

In kam se uvršča Slovenija? Da bi odgovorili na zastavljeno vprašanje, smo ponovno uporabili hierarhično metodo razvrščanja (z enakimi spremenljivkami; glej poglavje Metodologija in podatki), pri čemer smo državam OECD priključili tudi Slovenijo. Slovenija se glede na ugotovitve hierarhične metode razvrščanja uvršča med države z nižjo stopnjo brezposelnosti in višjo stopnjo zaposlenosti. Za to skupino držav je, v povprečju, značilna nizka stopnja obdavčitve dela. Vendar Slovenija v primerjavi z državami iz skupine kljub nizki stopnji brezposelnosti in visoki stopnji zaposlenosti beleži visok davčni primež. Namreč, davčna obremenitev za samsko osebo brez otrok s 67 % povprečne plače v Sloveniji v letu 2009 znaša 39,7 %, kar je celo 10 odstotnih točk nad povprečjem skupine držav OECD z nizkim davčnim primežem in le 0,3 odstotne točke pod povprečjem skupine držav OECD z visokim davčnim primežem. Razlike med Slovenijo in državami z nizkim davčnim primežem so še večje pri enostarševskih družinah s 67 % povprečne plače (Slovenija je 22 odstotnih točk nad povprečjem skupine) in pri družinah z enim zaposlenim s povprečno plačo (13 odstotnih točk nad povprečjem skupine). Glede na delitev po hierarhični metodi razvrščanja je Slovenija najbolj podobna Češki, ki prav tako kljub nizki stopnji brezposelnosti in visoki stopnji zaposlenosti beleži visoke stopnje davčnega primeža (glej tabelo 1).

Tudi glede na rezultate diskriminantne analize (za leto 2009, nestandardizirani koeficienti) se Slovenija uvršča v skupino držav z nizkim davčnim primežem.¹¹ Vendar moramo ob tem upoštevati dve pomembni dejstvi. Prvič, diskriminanta analiza je v vseh treh primerih Slovenijo uvrstila na mejo obeh skupin, in drugič, glavni vzrok, zakaj je Slovenija dosegla takšen rezultat, sta njena nizka stopnja brezposelnosti in visoka stopnja zaposlenosti. Glede na slednje in na rezultate opisne statistike ne moremo trditi, da je Slovenija država z nizkim davčnim primežem, temveč nasprotno – zanjo je značilna visoka obdavčitev dela.

11. Vrednost diskriminantne funkcije za samsko osebo brez otrok s 67 % povprečne plače znaša – 0,236, za enostarševsko družino z dvema otrokoma in s 67 % povprečne plače – 0,106 ter za družino z dvema otrokoma in enim zaposlenim staršem s 100 % povprečne plače – 0,216.

5 Učinek davčnega primeža na zaposlenost

Panelna linearna regresijska analiza z uporabo metode popravljenih standardnih napak je na vzorcu 28 držav OECD v obdobju 2000–2008 pokazala obstoj negativne povezanosti med davčnim primežem in stopnjo zaposlenosti pri vseh obravnavanih tipih družin in ravneh dohodka. Kot je razvidno iz tabele 5, se povišanje davčnega primeža za eno odstotno točko pri samski osebi s 67 % povprečne plače in brez otrok pri danih BDP na prebivalca, stopnji inflacije in EPL ter pri drugih nespremenjenih pogojih odrazi v znižanju stopnje zaposlenosti za približno 0,15 odstotne točke. Pri preostalih danih pogojih moč negativne povezanosti med davčnim primežem in stopnjo zaposlenosti narašča z rastjo povprečne plače. Negativna povezanost med obdavčitvijo dela in stopnjo rasti zaposlenosti je močnejša med neevropskimi državami OECD, saj se povišanje davčnega primeža pri samski osebi s 67 % povprečne plače pri danih pogojih odrazi v znižanju stopnje zaposlenosti za 0,32 odstotne točke, medtem ko se v evropskih državah stopnja zaposlenosti zniža za le 0,06 odstotne točke.¹² Razlika med državami je odraz sprememb na področju obdavčitve dela in delovne zakonodaje v obdobju 2000–2008. Hkrati rezultati potrjujejo, da nižanje davkov na delo delodajalce spodbuja k ustvarjanju novih delovnih mest ter s tem povečuje povpraševanje po delu in tudi ponudbo dela (OECD 2009a, b).

Tabela 5: Ocene regresijskih koeficientov po panelni regresijski analizi z metodo popravljenih standardnih napak.

Odvisna spremenljivka: stopnja zaposlenosti (15–64 let)	samska oseba, 0 otrok			samska oseba, 2 otroka	družina, en zaposlen, 2 otroka
	67 %	100 %	167 %	67 %	100 %
% povprečne plače	67 %	100 %	167 %	67 %	100 %
davčni primež	-0,152*	-0,177*	-0,182*	-0,140*	-0,199*
BDP na prebivalca	13,673*	13,919*	14,234*	12,586*	13,302*
stopnja inflacije	-0,091	-0,092	-0,102	-0,117	-0,091
EPL	-0,846*	-0,728*	-0,698*	-0,073	-0,265
konstanta	-65,364*	-66,640*	-68,848*	-58,188*	-62,159*
R ² :	0,639	0,654	0,652	0,645	0,657

*Statistično značilno pri 5 % stopnji značilnosti.

Vir: lastni izračun.

Kot že omenjeno, Slovenija v primerjavi z državami OECD beleži visok davčni primež pri vseh obravnavanih tipih družin in ravneh bruto plače. Če bi na primer želela doseči povprečni davčni primež držav OECD (gledano pri samski osebi s 67 % povprečne plače in brez otrok), bi ga morala znižati za približno 7 odstotnih točk. Znižanje davčnega primeža za 7 odstotnih točk bi – na podlagi rezultatov panelne regresijske analize – pri danih BDP na prebivalca, stopnji inflacije in EPL ter pri drugih nespre-

12. Regresijski koeficienti davčnega primeža so statistično značilni pri 5% stopnji značilnosti.

menjenih pogojih stopnjo zaposlenosti zvišalo za 1,05 odstotne točke. Podobni učinki na stopnjo zaposlenosti bi nastali tudi pri višjih ravneh bruto plač. Še posebej močno Slovenija od povprečja OECD odstopa v obdavčitvi dela pri enostarševskih družinah s 67 % povprečne plače, in sicer za približno 17 odstotnih točk. Doseganje povprečne obdavčitve držav OECD bi se v Sloveniji pri danem BDP na prebivalca, stopnji inflacije in EPL ter drugih nespremenjenih pogojih odrazilo še v večjem zvišanju stopnje zaposlenosti, in sicer za 2,3 odstotne točke. Vendar znižanje stopnje obdavčitve dela ne bo zadosten ukrep za doseganje povprečne stopnje zaposlitve držav OECD, saj so za doseganje slednjega potrebne spremembe tudi v drugih mehanizmi trga dela, kot so ukrepi na področju prožne varnosti in institucionalne ureditve.

6 Sklep in priporočila politikam

V prispevku smo prikazali značilnosti davčnega primeža ter stopenj zaposlenosti in brezposelnosti v državah OECD ter Sloveniji v letu 2009, z uporabo panelne regresijske analize z metodo popravljenih standardnih napak pa smo ocenili vpliv davčnega primeža na stopnjo zaposlenosti v državah OECD med letoma 2000 in 2008.

Povprečni davčni primež samske osebe brez otrok, ki prejema 67 % povprečne bruto plače, v OECD v letu 2009 znaša 32,5 %. Stopnje davčnega primeža naraščajo z višino povprečne plače v vseh obravnavanih državah, s čimer so zaščiteni delavci z nižjimi prihodki. Večina držav nižje povprečne stopnje davčnega primeža beleži tudi pri družinah z dvema otrokoma (v primerjavi s samsko osebo pri isti ravni plače), saj so te upravičene do olajšav za vzdrževane družinske člane.

Obdavčitev dela v Sloveniji je sestavljena iz davka na osebni dohodek (plača delojemalec), prispevkov za socialno varnost (plačata jih delojemalec in delodajalec) in davka na izplačane plače, ki pa je bil s 1. januarjem 2009 odpravljen. Davčna obremenitev dela v Sloveniji pri vseh obravnavanih tipih družin in ravneh dohodka presega povprečje držav OECD. Čeprav smo Slovenijo z metodo razvrščanja in diskriminantno funkcijo razvrstili med države OECD z nizko stopnjo brezposelnosti in visoko stopnjo zaposlenosti, pa se od teh močno razlikuje v višini davčnega primeža. Za države OECD iz skupine je namreč značilen nizek davčni primež, Slovenija pa od povprečja skupine odstopa tudi za več kot 10 odstotnih točk pri posameznih tipih družin in ravneh dohodka.

Empirične analize so pokazale, da države z višjim davčnim primežem beležijo višje stopnje brezposelnosti in nižje stopnje zaposlenosti ter obratno. Obstoj negativne povezanosti med davčnim primežem in stopnjo zaposlenosti v državah OECD so potrdile tudi panelne regresijske analize. Negativna povezanost med davčnim primežem in stopnjo zaposlenosti je prisotna pri vseh obravnavanih tipih družin in ravneh dohodka. Glede na to, da se povezanost med davčnim primežem in stopnjo zaposlenosti kaže pri različnih tipih družin, lahko sklepamo o robustnosti regresijskega modela in potrdimo, da znižanje davkov na delo spodbuja delodajalce k ustvarjanju novih delovnih mest in s tem povečuje zaposlenost (glej tudi OECD 2009a, b). Države, tudi Slovenija, morajo torej nadaljevati z dinamiko zniževanja obdavčitve dela, saj se bo to odrazilo tudi v

večji produktivnosti in izboljšanju konkurenčnosti gospodarstva. Izgubo vladnih prihodkov zaradi znižanja davčnega primeža lahko države nadomestijo s prihranki pri nadomestilih za brezposelnost (zaradi (pričakovane) višje zaposlenosti) in z dodatnimi prihodki od ustvarjanja novih zaposlitev. Vendar zgolj znižanje davčnega primeža ne bo zadosten ukrep za povečanje zaposlenosti, še posebej v trenutni gospodarski situaciji. Potrebne so namreč spremembe zakonskih določb na področju prožnosti in varnosti zaposlitve, pa tudi pri drugih mehanizmih na trgu dela.

Če zaključimo, ugotovitve tega prispevka so na splošno v skladu z ugotovitvami drugih empiričnih raziskav, saj potrjujejo negativen učinek davčnega primeža na zaposlenost. Vendar ne smemo pozabiti na omejitve teh ugotovitev, ki izhajajo iz dostopnosti kakovostnih časovnih informacij o davčnem primežu, njegove strukture in drugih mehanizmov na trgu dela in majhnega števila uporabljenih spremenljivk, ter s tem na problem neupoštevanih/izgubljenih spremenljivk. Nadaljnje analize bi morale upoštevati tudi učinke ekonomske in finančne krize na obdavčitev dela ter ta vprašanja podrobneje analizirati tudi po posameznih državah. Podatki, ki bodo odražali učinke ekonomske krize, bodo na voljo ob koncu leta 2010.

Literatura

- Alesina, A., in Perotti, R. (1997): The Welfare State and Competitiveness. *American Economic Review*, 87 (5): 921–939.
- Bassanini, A., in Duval, R. (2006): Employment Patterns in OECD Countries: reassessing the role of policies and institutions. OECD Economics Department Working Paper: 486.
- Beck, N., in Katz J. R. (1995): What to do (and not to do) with time-series cross-section data. *American Political Science Review*, 89: 634–647.
- Belot, M., in van Ours, J. C. (2004): Does the Recent Success of some OECD Countries in Lowering their Unemployment Rates lie in the Clever Design of their Labour Market Reforms? *Oxford Economic Papers*, 56 (4): 621–642.
- Behar, A. (2009): Tax Wedges, Unemployment Benefits and Labour Market Outcomes in the New EU Members. *AUCO Czech Economic Review*, 3: 71–94.
- Blanchard, O. (2006). *European Unemployment*. *Economic Policy*, 21 (45): 5–59.
- Daveri, F., in Tabellini, G. (2000): Unemployment, Growth and Taxation in Industrial Countries. *Economic Policy*, 15 (30): 47–104.
- Dolenc, P., in Vodopivec, M. (2005): The tax wedge in Slovenia : international comparison and policy recommendations. *Financial Theory and Practice*, 29 (3): 229–243.
- European Commission (2005): *Integrated Guidelines for Growth and Jobs (2005–2008) including a Commission Recommendation on the Broad Guidelines for the Economic Policies of the Member States and the Community (under Article 99 of the EC Treaty) and a Proposal for a Council Decision on Guidelines for the Employment Policies of the Member States (under Article 128 of the EC Treaty)*. COM (2005) 141 final. Bruselj: European Commission.
- European Commission (2007): *Taxation Trends in the European Union: Data for the EU Member States and Norway*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

- Góra, M., Radziwiłł, A., Sowa, A., in Walewski, M. (2006): Tax Wedge and Skills: Case of Poland in International Perspective. Report 64/2006. Varšava: Center for Social and Economic Research.
- de Haan, J., Sturm, J. E., in Volkerink, B. (2003): How to Measure the Tax Burden on Labour at the Macro-Level. CESifo Working Paper: 963.
- Kosi, T., in Bojnec, Š. (2009): Raven in progresivnost obdavčitve dela v Sloveniji: spremembe po letu 1991 in mednarodna primerjava. Naše gospodarstvo, 55 (3/4): 3–13.
- Nickell, S., in Layard, R. (1999): Labour Market Institutions and Economic Performance. V O. Ashenfelter in D. Card (ur.): Handbook of Labor Economics: 3029–3084. Amsterdam: North Holland.
- Nickell, S. (2003): Employment and Taxes. CESifo Working Paper: 1109.
- OECD (2006): OECD Employment Outlook: Boosting Jobs and Incomes. Pariz: Organization for Economic Cooperation and Development.
- OECD (2008): Taxing Wages 2007–2008. Pariz: Organization for Economic Cooperation and Development.
- OECD (2009a): OECD in Figures 2009. Pariz: Organization for Economic Cooperation and Development.
- OECD (2009b): OECD Employment Outlook: Tackling the Job Crisis. Pariz: Organization for Economic Cooperation and Development.
- OECD (2009c): OECD Reviews of Labour Market and Social Policies: Slovenia. Pariz: Organization for Economic Cooperation and Development.
- OECD (2009d): Going for Growth 2009: Structural Policy Indicators, Priorities and Analysis. Pariz: Organization for Economic Cooperation and Development.
- OECD (2009e): Taxing Wages 2008–2009. Pariz: Organization for Economic Cooperation and Development.
- OECD (2010): Taxing Wages 2009. Pariz: Organization for Economic Cooperation and Development.
- Stubelj, I. (2010): Valuation of Slovene Publicly Traded Companies with a Valuation Model Based on Expected Earnings and Growth Opportunities. *Managing Global Transitions*, 8 (1): 23–47.
- Vodopivec, M. (2005): Income Support for the Unemployed. Issues and Options. Washington, DC: World Bank.
- Vörk, A., Leetmaa, R., Paulus, A., in Anspal, S. (2007): Tax-benefit System in the New Member States and their Impact on Labour Supply and Employment. PRAXIS Center for Policy Studies Working Paper: 29/2006.
- World Bank (2005): Special Topic: Labor Taxes and Employment in the EU-8. World Bank Quarterly Report, april 2005, II. del.

Viri

- OECD.Stat (2010): Statistics Database. Dostopno prek: <http://www.sourceoecd.org/database/OECDStat> (15. maj 2010).
- Statistični urad Republike Slovenije (2009a): Statistične informacije: Trg dela. Št. 9. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
- Statistični urad Republike Slovenije (2009b): Statistične informacije: Trg dela. Št. 119. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.

Statistični urad Republike Slovenije (2009c): Statistični podatkovni portal: Trg dela. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.

Statistični urad Republike Slovenije (2010): SKD 2008 – Standardna klasifikacija dejavnosti 2008. Dostopno prek: <http://www.stat.si/klasje/tabela.aspx?cvn=4978> (11. december 2010).

Zakon o dohodnini-1 (2004). Uradni list RS, št. 17/2005 (24. februar 2005).

Zakon o dohodnini-2 (2007). Uradni list RS, št. 117/2006 (16. november 2006).

Naslov avtorjev:

dr. Primož Dolenc, izredni profesor

Univerza na Primorskem, Fakulteta za management Koper

Cankarjeva 5, SI-6104 Koper

e-mail: primoz.dolenc@fm-kp.si

Suzana Laporšek, asistentka in mlada raziskovalka

Univerza na Primorskem, Fakulteta za management Koper

Cankarjeva 5, SI-6104 Koper

e-mail: suzana.laporsek@fm-kp.si